

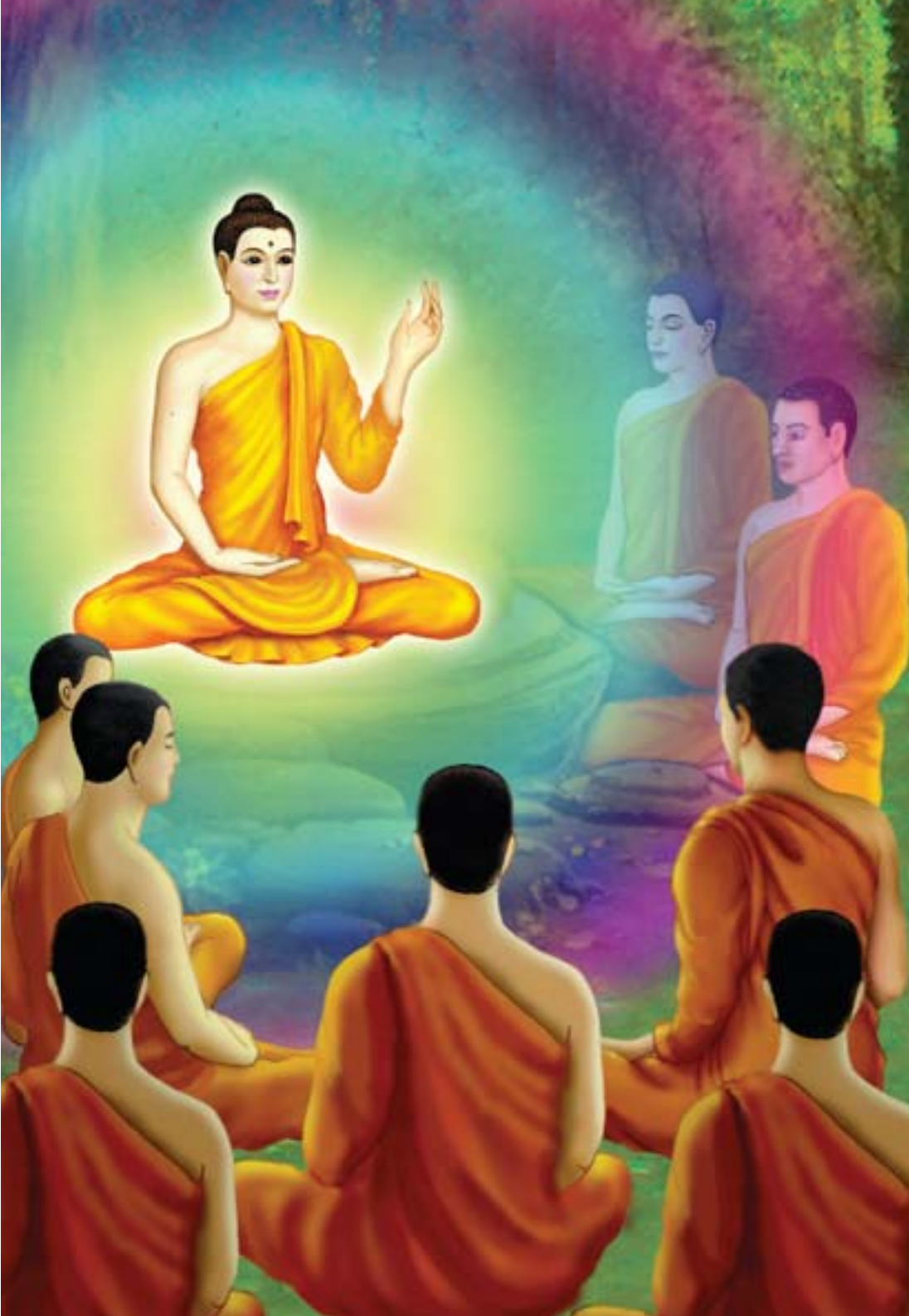
๑๔

ต่าย ก่อ น ต่าย ต่าย แล้วย สบาย

ภิกษุใด เจริญมรณานุสติอย่างนี้ว่า โอหนอ เราพึงมีชีวิตอยู่ได้ชั่วขณะที่เคี้ยวข้าวคำหนึ่งกลืนกิน หรือเราพึงมีชีวิตอยู่ได้ชั่วขณะที่หายใจเข้าแล้วหายใจออก หรือหายใจออกแล้วหายใจเข้า เราพึงมนสิการคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เราพึงกระทำกิจให้มากหนอ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านี้เรากล่าวว่า เป็นผู้ไม่ประมาท ย่อมเจริญมรณานุสติ เพื่อความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลายอย่างแรงกล้า

ตายก่อนตาย ตายแล้วสบาย

๓๓๕

อุปสรรคและความพ่ายแพ้ ไม่เคยทำให้นักสู้ยอมแพ้ได้ เพราะนักสู้ที่แท้จริง แม้จะล้มเหลวครั้งแล้วครั้งเล่า เขายังคงสู้ต่อไป จนกว่าจะประสบชัยชนะ นักปฏิบัติธรรมก็เช่นเดียวกัน ที่ผ่านมา บางท่านอาจจะยังไม่สมหวังกับผลการปฏิบัติธรรม ให้สวมนหัวใจของนักสู้ผู้ไม่ยอมแพ้ ความไม่สมหวังจะอยู่กับเรา ได้ไม่นาน ให้มันทำความเพียร ทำใจหยุดใจนิ่งเป็นประจำ สม่ำเสมอ ในไม่ช้าเราย่อมจะเข้าถึงพระธรรมกายภายใน มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกอย่างแน่นอน

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน ปฐมมรณัสสติดิสูตร ว่า

“ภิกษุใด เจริญมรณานุสติอย่างนี้ว่า โอหนอ เราพึงมีชีวิตอยู่ได้ชั่วขณะที่เคี้ยวข้าวคำหนึ่งกลืนกินหรือเราพึงมีชีวิตอยู่ได้ชั่วขณะที่หายใจเข้าแล้วหายใจออก หรือหายใจออกแล้วหายใจเข้า เราพึงมนสิการคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เราพึงกระทำกิจให้มากหนอ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านี้เรากล่าวว่า เป็นผู้ไม่ประมาท ย่อมเจริญมรณานุสติ เพื่อความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลายอย่างแรงกล้า”

ความตายเป็นเรื่องปกติธรรมดาสำหรับทุกๆ ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ คนโง่หรือฉลาด เศรษฐีหรือยากจน ต่างมี

ตายก่อนตาย ตายแล้วสบาย

๓๔๐

สิ่งหนึ่งที่เสมอเหมือนกันหมด ไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบ นั่นคือความตายนั่นเอง ไม่เพียงแต่บนโลกมนุษย์นี้เท่านั้น ที่จะต้องเผชิญหน้ากับพญามัจจุราชผู้มีแสนาใหญ่ แม้ชาวสวรรค์ทุกชั้นฟ้าที่เสวยทิพยสมบัติ หรือพรหมผู้วิเศษที่เสวยสุขด้วยฉกนสมบัติในพรหมโลกก็ตาม สุดท้ายต่างต้องจุติเหมือนกันหมด มีเพียงพระนิพพานเท่านั้น ที่พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ

เพราะฉะนั้น ความตายจึงเป็นสิ่งที่เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่เป็นสิ่งที่เราเลือกได้ คือ เราจะเลือกตายแบบไหน แต่ที่แน่ๆ เราจะต้องตายด้วยความมั่นใจและมีชัยชนะ เมื่อเรายังไม่หมดกิเลสเข้าสู่พระนิพพาน เราต้องไปพักที่ดุสิตบุรี เสวยทิพยสมบัติอยู่ตรงนั้น ครั้นถึงเวลา เราก็ลงมาสร้างบารมีกันต่อ

ความตายของมนุษย์มีอยู่ ๓ ประเภท คือ ตายหลังตาย ตายขณะตาย และตายก่อนตาย ตายหลังตาย คือ ขณะตายนั่นไม่มีสติ หรือไม่รู้เนื้อรู้ตัวมาก่อน เสียชีวิตกระทันหัน เช่นนี้เป็นต้น กว่าจารู้ตัวว่า ตนเองเสียชีวิตแล้ว ก็ ๓ วันบ้าง ๗ วันบ้างหรือเกินไปกว่านั้นก็มี ต้องไปเป็นกายสัณเฑาะส์ที่ล่องลอยไปมา จะตกทายเป็นใครก็ไม่มีใครรู้เรื่อง เพราะอยู่กันคนละภพภูมิ

ตายขณะตาย คือ ในขณะที่เสียชีวิตนั้น มีสติสัมปชัญญะ

ตายก่อนตาย ตายแล้วสบาย

๓๔๑

รู้ตัวตลอดเวลา ว่าขณะนี้ตนเองกำลังหมดบุญหรือหมดอายุขัยแล้ว และพยายามประคับประคองสติให้ระลึกรถึงบุญกุศลต่างๆ ที่ได้สั่งสมไว้ คนที่ตายในลักษณะนี้ มีทั้งไปสบายและไปอบาย ซึ่งแล้วแต่บุญบาปที่ทำไว้ เป็นเครื่องชักนำไปสู่ปรโลก

ประเภทสุดท้าย คือ พวกตายก่อนตาย ประเภทนี้ต้องมีการเตรียมพร้อมมาอย่างดี ฝึกซ้อมมาอย่างดี เหมือนทหารที่เตรียมพร้อมอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการสังสมยุทโธปกรณ์ หรือหมั่นฝึกซ้อมรบอยู่เป็นประจำมิได้ขาด เมื่อถึงคราวต้องออกทำศึกสงคราม ย่อมได้รับชัยชนะในสงครามเสมอ ในสมรภูมิของชีวิตก็เช่นกัน เราต้องมีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอ ด้วยการสั่งสมบุญกุศลไว้ให้มาก ทำความดีกันอย่างต่อเนื่องจนตลอดชีวิต ยิ่งถ้าเราเข้าถึงพระธรรมกายภายใน มีพระรัตนตรัยภายในเป็นที่พึ่ง เราย่อมอาศัยธรรมจักรของพระธรรมกาย ไปกำหนดรู้การหมดอายุขัยของตัวเราได้

เหมือนผู้รู้ทั้งหลายที่กำหนดรู้วันละสังขารของตัวเอง เมื่อมรณภัยมาถึงก็ไม่ได้หวั่นไหว เพราะเตรียมตัวพร้อมแล้ว ดังเช่นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือพระอริยสาวกทั้งหลาย ที่รู้วันดับขันธของท่านเองด้วยญาณทัสสนะว่า จะดับขันธวันไหน ผู้ที่ตายก่อนตายจะมีลักษณะเช่นนี้

ตายก่อนตาย ตายแล้วสบาย

๓๔๒

*ในสมัยพุทธกาลพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสอนให้พระภิกษุเจริญมรณานุสติอยู่เนืองๆ จะได้ไม่ประมาทในชีวิต และรีบบำเพ็ญสมณธรรม ทรงถามภิกษุสงฆ์ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มรณานุสติที่ภิกษุเจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก หยั่งลงสู่อมตะ มีอมตะเป็นที่สุด เธอทั้งหลายเจริญมรณานุสติกันเป็นประจำหรือไม่”

ภิกษुरुูปแรกทูลว่า “ข้าพระองค์เจริญมรณานุสติเป็นประจำ ข้าพระองค์คิดอย่างนี้ว่า โอหนอ เราพึงเป็นอยู่ได้ตลอดวันหนึ่ง เราพึงมนสิการคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เราพึงกระทำกิจให้มาก ข้าพระองค์เจริญมรณานุสติอย่างนี้ พระเจ้าข้า”

ภิกษุอีกรูปร่างหนึ่งทูลว่า “ข้าพระองค์เจริญมรณานุสติอย่างนี้ว่า โอหนอ เราพึงเป็นอยู่ชั่วขณะที่ฉับพลันบิดบอบมือหนึ่ง เราพึงมนสิการคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เราพึงกระทำกิจให้มากหนอ”

ภิกษุอีกรูปร่างหนึ่งได้กราบทูลว่า “ข้าพระองค์เจริญมรณานุสติอย่างนี้ว่า โอหนอ เราพึงเป็นอยู่ชั่วขณะที่เคี้ยวคำข้าว ๔ คำกลืนกิน เราพึงมนสิการคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เราพึงกระทำกิจให้มากหนอ” อีกรูปร่างหนึ่งกราบทูลว่า “แม่

ตายก่อนตาย ตายแล้วสบาย

๓๔๓

ข้าพระองค์ก็เจริญมรณานุสติอย่างนี้ว่า โอหนอ เราพึงเป็นอยู่
ช่วงขณะที่เคี้ยวข้าวคำหนึ่งกลืนกิน เราพึงมนสิการคำสอนของ
พระผู้มีพระภาคเจ้า เราพึงกระทำกิจให้มากหนอ”

ภิกษุรูปถัดไปทูลว่า “แม้ข้าพระองค์ก็เจริญมรณานุสติ
อย่างนี้ว่า โอหนอ เราพึงเป็นอยู่ได้ช่วงขณะที่หายใจเข้าแล้ว
หายใจออก หรือหายใจออกแล้วหายใจเข้า เราพึงมนสิการ
คำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เราพึงกระทำกิจให้มากหนอ”

เมื่อภิกษุแต่ละรูปกราบทูลเช่นนั้นแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุใดยอมเจริญมรณานุสติ
อย่างนี้ว่า โอหนอ เราพึงเป็นอยู่ได้ตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่ง เราพึง
เป็นอยู่ได้ตลอดวันหนึ่ง เราพึงเป็นอยู่ได้ช่วงขณะที่ฉ้นบิณฑบาต
มื้อหนึ่ง และเราพึงเป็นอยู่ได้ช่วงขณะที่เคี้ยวข้าว ๔ คำกลืนกิน
เราพึงมนสิการคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เราพึงกระทำ
กิจให้มากหนอ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านี้เรากล่าวว่า ยัง
เป็นผู้ประมาทอยู่ เจริญมรณานุสติเพื่อความสิ้นไปแห่งอาสวะ
ทั้งหลายช้า

ส่วนภิกษุใดเจริญมรณานุสติอย่างนี้ว่า โอหนอ เราพึง
เป็นอยู่ได้ช่วงขณะที่เคี้ยวข้าวคำหนึ่งกลืนกิน หรือเราพึงเป็นอยู่
ได้ช่วงขณะที่หายใจเข้าแล้วหายใจออก หรือหายใจออกแล้ว

ตายก่อนตาย ตายแล้วสบาย

๓๔๔

หายใจเข้า เราพึงมนสิการคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เราพึงกระทำกิจให้มากหนอ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านี้เรากล่าวว่า เป็นผู้ไม่ประมาท ย่อมเจริญมรณานุสติ เพื่อความลี้नไปแห่งอาสวะทั้งหลายแรงกล้า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงศึกษาว่า เราทั้งหลายจักเป็นผู้ไม่ประมาท จักเจริญมรณานุสติ เพื่อความลี้นไปแห่งอาสวะทั้งหลายอย่างแรงกล้า”

จากพระดำรัสนี้ ทำให้เรารู้ว่า บางครั้งเราเองก็ยังได้ชื่อว่า เป็นผู้ประมาทอยู่ ยังสนุกสนานเพลิดเพลินกับสิ่งที่ไร้สาระใครเป็นเช่นนี้ก็แก้ไขเสีย ตอนนี้เรายังมีชีวิตอยู่ ยังแข็งแรง ความทรงจำยังดีอยู่ ให้เร่งรีบทำความดี สังสมบุญบารมีติดตัวไปให้ได้มากที่สุด เพื่อแข่งกับเวลาของชีวิต ที่เหลือน้อยลงไปเรื่อยๆ โดยเฉพาะในเรื่องของการปฏิบัติธรรมนั้น พระพุทธองค์จะตรัสเตือนพุทธบริษัทเสมอๆ ไม่ให้ประมาทในการทำความเพียรหลังจากให้อิโฆวาทแล้ว ทรงแนะนำว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นั้น โคนไม้ โนนเรือนว่าง โนนลอมฟาง เธอทั้งหลายจงประกอบความเพียร อย่าได้ประมาท อย่าต้องเป็นผู้เดือดร้อนใจในภายหลังเลย” ดังนั้น ให้เราหมั่นฝึกใจให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ โดยเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ไม่เข้าถึงเป็นไมยอม เมื่อทำได้เช่นนี้ จึงจะได้ชื่อว่า เป็นผู้ไม่ประมาทอย่างแท้จริง